

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.2.53.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na zapytanie nr 2768 Pani Posłanki Katarzyny Osos, w sprawie wniosków dotyczących świadczenia wspierającego dla osób z niepełnosprawnościami, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zgodnie z art. 4c ust. 1 Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913 z późn. zm.) poziom potrzeby wsparcia ustalany jest na podstawie obserwacji, wywiadu bezpośredniego oraz oceny funkcjonowania osoby ubiegającej się o jego ustalenie, przy zastosowaniu formularza ustalania poziomu potrzeby wsparcia dla osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności, a także na podstawie informacji wskazanych przez osobę ubiegającą się o wydanie decyzji w tej sprawie, w kwestionariuszu służącym dokonaniu samooceny dotyczącej ograniczenia lub utraty autonomii fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej w wykonywaniu określonych czynności związanych z obszarami codziennego funkcjonowania. Dane zawarte we wniosku, kwestionariuszu samooceny oraz orzeczeniu o niepełnosprawności stanowią dla specjalistów do spraw ustalania poziomu potrzeby wsparcia informację bazową, pozwalającą na uzyskanie wstępnego obrazu funkcjonowania osoby z niepełnosprawnościami.

Nie ulega wątpliwości, że stan zdrowia, a co za tym idzie zdolność osoby do samodzielnego wykonania czynności związanych z codziennym funkcjonowaniem, może ulec zmianie w okresie pomiędzy wypełnieniem kwestionariusza, a dniem wykonania przez specjalistów do spraw ustalania poziomu potrzeby wsparcia czynności oceniających. W czasie przeprowadzania wywiadu bezpośredniego możliwe jest jednak ustalenie sekwencji zdarzeń i okoliczności będących przyczyną zmiany, jaka w danym okresie zaszła w stanie zdrowia i funkcjonowania wnioskodawcy.

Trzeba podkreślić, że kwestionariusz samooceny w obecnej postaci został pomyślany w taki sposób, aby pozwalał osobie z niepełnosprawnościami przedstawić własną ocenę swojej zdolności do samodzielnego wykonywania codziennych czynności, umożliwiając wskazanie nieoczywistych elementów, które według jej wiedzy lub przekonania powinny zostać uwzględnione przy wydawaniu oceny. Krótkie uzasadnienie dotyczące powodów złożenia wniosku przez osobę zainteresowaną nie mogłoby zawierać tak szerokiego zakresu informacji niezbędnych do prawidłowego ustalenia poziomu potrzeby wsparcia.

Warto zaznaczyć, że w przypadku wstąpienia trudności z samodzielnym wypełnieniem przez osobę z niepełnosprawnościami kwestionariusza samooceny, wsparcia wnioskodawcy (również w jego/jej miejscu zamieszkania) udzielić mogą pracownicy ośrodków pomocy społecznej, pracownicy socjalni, opiekunki środowiskowe, asystenci osoby niepełnosprawnej czy osoby sprawujące opiekę wytchnieniową. Osoba zainteresowana może też zaznaczyć w części II kwestionariusza samooceny, że nie jest w

stanie go wypełnić podając krótkie uzasadnienie tego faktu. Należy podkreślić, że również w takiej sytuacji wniosek o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia nie zostanie automatycznie oddalony i będzie podlegał rozpatrzeniu.

W przypadku powodującej taką potrzebę ciężkiej choroby osoby zainteresowanej otrzymaniem świadczenia należałoby podjąć kroki, o których mowa w art. 16 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 Kodeks cywilny (Dz. U. z 2025 r., poz. 1071, 1172) związane z jej ubezwłasnowolnieniem częściowym, skutkującym ograniczeniem zdolności do czynności prawnych oraz ustanowieniem kurateli celem zapewnienia jej niezbędnej pomocy.

Istnieje ponadto możliwość ustanowienia przez sąd opiekuńczy (Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich) kuratora osoby z niepełnosprawnościami do prowadzenia konkretnych albo wszelkich jej spraw. Trzeba podkreślić, że kurator jest powoływany tylko do udzielania wsparcia osobie z niepełnosprawnością, a nie do działania za nią, w związku z czym nie jest jej przedstawicielem ustawowym. Osoba, dla której ustanowiono kuratora zachowuje pełną zdolność do czynności prawnych, której sąd opiekuńczy nie może przy tej okazji w jakikolwiek sposób ograniczyć. Sąd ustanawia kuratora dla osoby z niepełnosprawnościami na jej wniosek (za jej zgodą możliwe jest ustanowienie kuratora także na wniosek organizacji pozarządowej, do zadań której należy udzielanie pomocy i ochrona praw osób z niepełnosprawnościami). Jeżeli stan zdrowia osoby wyłącza możliwość wyrażenia takiej zgody albo złożenia wniosku, sąd może ustanowić kuratora z urzędu.

Wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności prowadzą postępowania na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Z kolei art. 32 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 572, z 2025 r., poz. 769.) stanowi, że strona może działać przez pełnomocnika, chyba że charakter czynności wymaga od niej osobistego działania (przepis ten nie ogranicza więc zakresu pełnomocnictwa, a jedynie wyłącza możliwość działania pełnomocnika z uwagi na charakter podejmowanych czynności). Osobiste działanie strony w toku postępowania może być wymagane z mocy przepisów prawa, wynikać z postanowień organu prowadzącego postępowanie albo z natury czynności procesowych. Skoro więc w sprawach nieunormowanych przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, a ustawa nie zabrania stosowania przepisów w art. 32 – 35 k.p.a., to uznać należy, że strona może działać przez pełnomocnika.

Natomiast art. 79 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2025 r., poz. 1071, 1172.) wskazuje, że osoba niemogąca pisać, może złożyć oświadczenie woli w formie pisemnej w ten sposób, że uczyni na dokumencie tuszowy odcisk palca, a obok tego odcisku osoba przez nią upoważniona wypisuje jej imię i nazwisko oraz składa własny podpis. Pod oświadczeniem, zamiast składającej je osoby, może też złożyć podpis osoba przez nią upoważniona, pod warunkiem poświadczenia takiego podpisu przez notariusza, wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starostę lub marszałka województwa z zaznaczeniem, że podpis ten złożono na życzenie osoby niemogącej uczynić tego samodzielnie.

Pragnę podkreślić, że zgodnie z art. 69 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U. poz. 1429) Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotował przegląd stosowania przepisów ustawy, który został przyjęty przez Radę Ministrów. Na tej podstawie Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego proponować będzie

konkretne zmiany w systemie ustalania poziomu potrzeby wsparcia oraz przyznawaniu świadczenia wspierającego.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Maja Nowak

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/